

O. Matyukhina

ECOLOGIZATION OF MODERN SOCIAL PROJECTS (ILLUSTRATED BY THE EXAMPLE OF PARKS AS SOCIAL PROJECTS)

Introduction. The article examines the process of ecologization of modern social projects aimed at improving the quality of human life in the conditions of a modern city. Parks are an important component of modern urban space. **The aim** of the research is to consider and analyze parks as a social project aimed at increasing comfort, the human dimension of the urban environment, improving the quality of human life, overcoming, at least partially, the alienation of man from nature. **Research methods.** Cultural-historical, socio-cultural methodological approaches, historical and logical methods are used to achieve the aim. **Research results.** In the article, a social project is considered to be aimed at humanizing urban space and improving the quality of life of citizens. Based on the cultural-historical analysis of the genesis of parks in the XIX-XXI centuries, the changes occurring in the content and purpose of parks are outlined. If at first social functions came to the fore, then gradually ecological functions began to acquire greater importance. Parks have become an important factor in the harmonization of urban and natural space, and in the development of environmental responsibility among citizens. **Discussion.** The role and place of parks in the greening of urban space is the object of interest of many scientists. Even a cursory review of the literature on the problems of ecology and social design, their interrelation, shows the relevance of the topic, the need for further research into its various aspects. **Conclusions.** In social projects aimed at improving people's quality of life, their health, organizing leisure time, especially for children and young people, the ecological aspect is becoming more and more important. Modern parks, activities on their creation and preservation act as an important component of modern social projects to improve the quality of life in cities, are an example of ecologization of the content and direction of social projects..

Keywords: social project, environmental responsibility, park, quality of life, natural environment, urban environment.

УДК 130.2:316.3(44)(045)

O. B. Русул

МУЛЬТИКУЛЬТУРНЕ СУСПІЛЬСТВО ФРАНЦІЇ В УМОВАХ РОЗВИТКУ КУЛЬТУРНОЇ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Центральноукраїнський державний університет імені В. Винниченка

ORCID ID: 0000-0002-6690-9837

Анотація. У статті розглядаються питання, пов'язані з процесами розвитку культурної глобалізації та культурного розмаїття на прикладі Франції. Визначаються виклики мультикультурного поступу держави в наш час. Робиться акцент на суперечностях становлення культурного розмаїття Франції та розглядаються особливості розвитку етнокультурної політики держави. Означаються перспективи реалізації мультикультурних практик і подальшого становлення культурного розмаїття у Франції, враховуючи розвиток культурної глобалізації.

Ключові слова: культурна глобалізація, культурне розмаїття, етнокультурна національна ідентичність, етнокультурні суперечності, міжкультурна комунікація, мультикультуралізм, мультикультурна практика.

Вступ

Розвиток культурного розмаїття в умовах культурної глобалізації пройнятий певними суперечностями. Більшою мірою це стосується титульних націй, зокрема Франції. В цьому зв'язку слід зазначити, що протягом останніх років спостерігається дослідницький інтерес до даної тематики, пов'язаної з перспективами становлення культурної глобалізації і мультикультурних практик. Ситуація з розвитком культурного розмаїття на прикладі Франції ускладнюється, що потребує пошуку і реалізації відповідної міжкультурної комунікації. Складність виявляється у тому, що в одному випадку маємо наявну більш як тисячолітню етнокультурну спадщину Франції, а в іншому – поряд співіснують етнічні культури, носіями яких є мігранти. Так, назріло питання налагодження відповідної міжкультурної комунікації в умовах, які склалися. Останнє потребує дослідницьких розвідок стосовно культурного розмаїття, яке на прикладі європейських держав, привносить певні соціокультурні виклики. Не достатньо контрольовані процеси розвитку культурного розмаїття, як у Франції, так і в інших державах, призводять до утворення етнокультурних суперечностей, що ставить питання стосовно збереження етнокультурної національної ідентичності.

Мета дослідження

Культурне розмаїття, що здатне призводити до виникнення певних суперечностей у міжкультурних

комунікаціях, зокрема у Франції, сприяє формуванню відповідного наукового інтересу. У зв'язку з означеним, метою даної роботи є уточнення нинішніх проявів етнокультурних суперечностей на прикладі Франції, а також розгляд можливих практик подальшого мультикультурного розвитку держави.

Методологія дослідження

Основою методологічної бази роботи є загальнонаукові методи аналізу і синтезу, що дають змогу осягнути специфічні особливості культурного розмаїття Франції та виявити суперечності даного явища; принцип історизму дає можливість відслідкувати та пов'язувати із сьогоденням міграційну політику Франції, її сутність та наслідки для держави; принцип альтернативності застосовувався для визначення можливих практик мультикультурного розвитку Франції; застосування системного та соціокультурного підходів дозволяє зафіксувати сутність етнокультурних суперечностей і визначити ймовірні шляхи їхнього вирішення; цивілізаційний підхід надає змогу осягнути сучасні етнокультурні трансформації в певних державах, враховуючи особливості впливу на світовий розвиток культурної глобалізації.

Результати

Культурне розмаїття, як одна із основ культурної глобалізації, тією чи іншою мірою притаманне більшості держав Заходу. Співіснування значної

кількості людей – представників інших етнічних культур робить Францію однією з найбільш суперечливих держав у мультикультурному відношенні. В цьому аспекті ведемо мову про складнощі при формуванні такого типу мультикультуралізму як «єдність у розмаїтті», що передбачає можливість рівноправного проживання в державі носіїв інших етнокультурних традицій. Однією з перешкод до такого прикладу мультикультуралізму, на наш погляд, є прагнення зберегти етнокультурну самобутність Франції від можливої її акультурації під впливом інших етнічних культур, що представлені у соціокультурному середовищі держави з причини міграції народонаселення. Мігранти, як показав час, не завжди переймають етнокультурну національну ідентичність Франції. У свою чергу, вагомим чинником у розумінні мультикультуралізму політичними елітами держави було сподівання, що мігранти будуть переймати місцеву етнокультурну традицію. Таке соціокультурне становище мало призводити до подальшого домінування французької етнокультурної національної ідентичності. Проте такий підхід соціокультурної політики у Франції з часом виявив суперечності в міжкультурних комунікаціях і сьогодні спостерігаємо те, що мультикультурна практика держави потребує свого перегляду.

Як зазначають М. Козловець і М. Михайлова: «...Здійснення політики багатокультурності, реалізація її позитивного потенціалу потребує комплексного підходу, вміння витримувати баланс і попереджувати можливий негативний ефект» (Козловець, Михайлова 2011, 465). Одна з причин ситуації, що склалася, полягає у специфіці історичного становлення європейських держав. Якщо вести мову, наприклад, про США як державу Нового світу, то від самого початку свого культурно-історичного розвитку США утворювались як мультикультурна держава. Якщо говорити про Західну Європу, в тому числі Францію, то постають титульні нації із більш ніж тисячолітньою історією. За таких обставин виникає питання щодо перспектив збереження етнокультурної національної ідентичності на прикладі титульних націй, для яких мультикультуралізм та досвід його впровадження є відносно новим явищем. Як писала С. Дрожжина: «Найактивніше заперечують мультикультуралізм як теорію і практику держави іммігрантські, в яких іммігранти можуть поглинути титульну націю» (Дрожжина 2008, 98). При цьому значний приріст мігрантів у Франції впродовж останніх десятиліть поступово призвів до подібних викликів. У таких умовах однією із головних проблем продовжує бути ситуація, яка викликає перестороги щодо можливої втрати етнокультурної національної ідентичності при продовженні ліберальної міграційної політики. В подібних умовах в деяких європейських державах виникає недовіра до розвитку культурного розмаїття загалом. Тому за останнє десятиліття в Західній Європі та зокрема у Франції спостерігається увага до особливостей реалізації міграційної політики і не виключається можливість певною мірою згортання ліберального підходу в даній політиці. Втім саме культурний плюралізм, як складова мультикультурних практик, може розглядатися як можливість до налагодження крос-культурної комунікації.

Мультикультурний поступ притаманний багатьом суспільствам, де поряд із місцевою етнокультурною традицією існують інші, відмінні від неї, етнокультурні традиції. На наш погляд, будучи втіленням культурного плюралізму мультикультуралізм здатен вирішувати питання, пов'язані із етнокультурними суперечностями, про що свідчить досвід держав так званого Нового світу. Однак, на прикладі Франції, питання полягає в тому, що мультикультуралізм у такій формі як «єдність у розмаїтті» сприймається із застереженням. Із цього приводу Франція почала переглядати політику мультикультуралізму з метою подолання назрілих етнокультурних суперечностей. Проте на сьогоднішній день вирішення питання щодо рівноправного міжкультурного діалогу в межах окремої держави продовжує бути актуальним запитом. Не сприяє ефективному налагодженню міжкультурної комунікації у Франції і ситуація, яка виникає через проблему бідності значної частини мігрантів, що теж сприяє посиленню суперечностей у етнокультурному середовищі. За таких умов Франція продовжує перебувати у ситуації, яка потребує вирішення, що викликано наявними суперечностями в розвитку культурного розмаїття. У цьому випадку назрілим є розгляд можливостей із подолання етнокультурних суперечностей у Франції.

В даній роботі ми означаємо кілька прикладів із можливих мультикультурних практик. Однією з-поміж них є мультикультурна практика, подібна до тієї, що склалася в Північній Америці, зокрема в США. Як ми відмічали в попередній статті: «... в США вже тривалий час налагоджена більш чітка інтеграція людей, що мігрували в єдину культурну спільність. Будучи зрівняні в правах такі громадяни відчувають підтримку з боку держави та отримують нагоду як рівноправних здобувати освіту, працювати і мати можливість ставати успішними, сягати значного поліпшення матеріальних умов свого існування» (Русул 2021, 136). Проте залишається відкритим питання про ефективність реалізації у Франції даної мультикультурної політики стосовно значної кількості малозабезпечених осіб із числа мігрантів. Як ми відмічали вище, розвиток у Франції іншого з можливих прикладів мультикультурної практики такої як «єдність у розмаїтті», теж складно реалізувати. Однак, на противагу означеним нами практикам, може розглядатися інша можливість у питанні подолання етнокультурних суперечностей, яку пов'язуємо з явищем ізоляціонізму. До того ж ситуація з ізоляціонізмом постає різною. В одних випадках – це часткова або повна заборона міграції. В інших – обмежуються певні права мігрантів, але сама міграція має місце бути.

В такий спосіб, відповідно до ситуації, етнокультурна політика держави, враховуючи умови розвитку культурної глобалізації, має закладатися в наш час і повинна враховувати наявні етнокультурні суперечності. Важливо, щоб політичним істеблшментом держави здійснювалися інформаційні кампанії з інформування місцевого населення про особливості інтеграції мігрантів у новий для них соціокультурний простір. Ставлення місцевого населення країни до міграційної політики уряду має бути одним із визначальних показників при виборі відповідного

типу мультикультурного розвитку. Подібно до означеного Ч. Тейлор писав про важливість при впровадженні урядом певної держави тієї чи іншої мультикультурної практики, враховувати настрої місцевого населення стосовно політики щодо мігрантів (Taylor 1994).

Обговорення

Дослідження, що пов'язані із проблемою становлення культурного розмаїття в умовах культурної глобалізації, певною мірою представлені у наукових працях. Подібній темі присвячені наукові роботи таких західних вчених, як: У. Кімліка, Е. Сміта, Ч. Тейлора та інших науковців. У дослідженнях У. Кімліка, Е. Сміта, Ч. Тейлора висвітлена тематика, що відображає особливості розвитку як культурного розмаїття, так і викликів, що стосуються етно-культурної національної ідентичності. Також ми використовували наукові дослідження вітчизняних вчених: С. Дрожжиної, М. Козловця, М. Михайлової. В роботах означених авторів розкриваються питання, які стосуються проблематики етно-культурних суперечностей в умовах мультикультурного становлення держав.

Загалом дане дослідження розкриває окрему специфіку сучасного мультикультурного становища у Франції. Розглядаються питання етнокультурних суперечностей та причин їхнього виникнення. Визначається сутність подальшого розвитку культурного розмаїття Франції, де висвітлюються можливості досягнення культурної рівності між мігрантами і місцевим населенням держави. Порівняно з іншими дослідженнями з даної теми, автор акцентує увагу на кількох прикладах з подолання етнокультурних суперечностей у Франції. Мова йде про вірогідність застосування такого типу мультикультурної практики, як «єдність у розмаїтті», а з іншого – означається явище ізоляціонізму та мультикультурний досвід США. Автор підкреслює актуальність досліджень, пов'язаних із сучасними проявами етнокультурної трансформації націй-держав. Також, враховуючи умови та особливості розвитку культурної глобалізації, є необхідність у дослідженнях, які визначатимуть тенденції подальшого етнокультурного поступу Франції.

Висновки

Отже, нинішнє мультикультурне середовище Франції складалося впродовж кількох десятиліть. Потік мігрантів із середини ХХ ст. поступово сприяв становленню культурного розмаїття. На початку ХХІ ст. у Франції все більше загострюється питання, пов'язане з проблемою налагодження міжкультурних комунікацій. Інтеграція мігрантів у французькому етнокультурному просторі з плином часу виявилася суперечливим процесом. Прагнення вплинути на прийшли населення з метою, щоб мігранти переймали культурні цінності країни, яка приймає, виявляються проблематичними. Як показав час, мігранти в основі своїй дотримуються притаманних їм етнокультурних традицій. У такий спосіб, створюються умови, за яких необхідно реагувати на етнокультурні суперечності та їхні прояви, головними з яких є запити до культурної рівності, якої прагнуть мігранти.

У даному дослідженні визначається ймовірність реалізації трьох окремих прикладів із можливих інших у мультикультурному поступі Франції. У цьому відношенні ми зазначали про ситуацію із формуванням такої практики мультикультурного розвитку, як «єдність у розмаїтті», що, на нашу думку, виявляє себе як більш демократичний поступ, який здатен сприяти становленню міжкультурної толерантності. Втім у випадку із титульними націями зустрічаємо те, що культурний плюралізм на сьогодні викликає перестороги, які пов'язані з ризиком втратити етнокультурну національну ідентичність через її акультурацію, що за умов розвитку культурної рівності видається можливим. У певний спосіб можна розглядати мультикультурну практику, що отримала розвиток у Північній Америці, зокрема в США, а також варіативну за своєю сутністю політику ізоляціонізму, якщо питання домінантності місцевої етнокультурної національної ідентичності є визначальним пріоритетом для держави, яка приймає мігрантів.

Отже, враховуючи вище означене, слід зауважити, що нинішнє мультикультурне суспільство Франції вимагає реформістських зрушень, які відбуватимуться в складних реаліях із налагодження міжкультурних комунікацій. Останнє викликане тим, що залишається питання про подальшу оптимізацію міжкультурних діалогів між місцевим населенням держави та мігрантами, які сповідають інші етнокультурні традиції. В такий спосіб, епоха культурної глобалізації певною мірою посилює етнокультурні суперечності у Франції. Важливий акцент сьогодення полягає в тому, що час для прийняття рішень державою у виборі тієї чи іншої мультикультурної практики безпосередньо настав. Зволікання в подібній ситуації сприяє розвитку і примноженню етнокультурних суперечностей. До того ж слід зазначити, що в наш час закладаються основи подальшого поступу культурної глобалізації. І від того, якими будуть рішення уряду держави з налагодження крос-культурної комунікації, залежить те, наскільки сталим у подальшому буде мультикультурне суспільство Франції.

Список літератури

1. Дрожжина С. В. Мультикультуралізм: теоретичні і практичні аспекти. *Політичний менеджмент*. № 3. 2008. С. 98.
2. Козловець М. А., Михайлова М. О. Мультикультуралізм і проблема єдності суспільства. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://eprints.zu.edu.ua/13400/>
3. Русул О. В. Полікультурна криза та міграційне питання в державах Європи. *Вісник Національного авіаційного університету. Серія: Філософія. Культурологія: Збірник наукових праць*. Вип. 1 (33). К.: НАУ, 2021. С. 135-139.
4. Taylor, Charls. «The Politics of Recognition» In *Multiculturalism: Examining the Politics of Recognition*. Edited by Amy Gutmann. Princeton: University Press, 1994.

References

1. Drozhzhina, Svitlana. 2008. "Multiculturalism: theoretical and practical aspects" ["Multiculturalism: theoretical and practical aspects"]. *Politychnyi menedzhment, Political management* 3(30): 96-106.
2. Kozlovets M. and M. Mykhaylova. "Multiculturalism and the problem of the unity of society" ["Multiculturalism and the problem of the unity of society"]. <http://eprints.zu.edu.ua/13400/>
3. Rusul, Oleg. "Polikulturalna kryza ta mihratsiine pytannia v derzhavakh Yevropy" ["Polycultural crisis and the migration issue in European countries"]. *Visnyk Natsionalnoho aviatsiynoho universy-*

tetu. Seria: *Filosofia. Kulturologia, Proceedings of the National Aviation University. Series: Philosophy. Cultural Studies* 1(33): 135-139.

4. Taylor, Charls. 1994. "The Politics of Recognition". In *Multiculturalism: Examining the Politics of Recognition*. Edited by Amy Gutmann. Princeton: University Press.

O. Rusul

MULTICULTURAL SOCIETY OF FRANCE IN THE CONDITIONS OF THE DEVELOPMENT OF CULTURAL GLOBALIZATION

Introduction. The development of cultural diversity in our time is imbued with certain contradictions. Basically, this concerns the titular nations, and among them, the acute problem of multiculturalism arises in France. In this regard, in recent years there has been a research interest in a similar topic related to the prospects of the formation of cultural globalization and, accordingly, multicultural practices. **The aim** of this work is clarifying the current manifestations of ethnocultural contradictions in France and considering the scenarios of further multicultural development of the state. **Research methodology.** The basis of the methodological basis of this work is the methods of analysis and synthesis, the principles of historicism, alternatives, and systemic, civilizational, and sociocultural approaches. **Research results.** Cultural diversity, as one of the foundations of cultural globalization, is to one degree or another characteristic of most Western countries. The coexistence of social agents - representatives of different cultures makes France, in particular, one of the most controversial states in terms of multiculturalism. In this aspect, we are talking about the difficulties in the formation of such a type of multiculturalism as "unity in diversity", which represents the possibility of equal existence in one state of carriers of other ethnocultural identities. One of the problems of such a scenario of the development of multiculturalism policy, in the author's opinion, is the desire to preserve the original ethnocultural identity of France from its possible acculturation as a result of other ethnocultural influences due to population migration. The appropriate sociocultural policy of the state should be established in our time and should take into account the existing ethnocultural contradictions. At the same time, it is important for the governments of states where this problem is ripe to carry out information campaigns to inform the indigenous population about the peculiarities of the integration of migrants into the new society. The attitude of the indigenous population of the state to the migration policy of the government should be one of the determining indicators when choosing the type of multicultural development. **Discussion.** Compared to other studies on this topic, the author pays more attention to two possible ways to overcome ethnocultural contradictions in France. He is talking about the probability of applying such a type of multicultural practice as "unity in diversity", and on the other hand, it means an example of the multicultural formation of the USA. **Conclusions.** The current multicultural situation of France requires attention and reformist shifts that will take place in the complex and colorful realities of choosing scenarios for the establishment of intercultural communications. The latter is caused by the fact that the issue of optimizing relations between the bearers of the indigenous ethnocultural identity and the population that migrated to the country and professes other ethnocultural values remains open.

Keywords: *cultural globalization, cultural diversity, ethnocultural national identity, ethnocultural contradictions, intercultural communication, multiculturalism, multicultural practice.*

УДК 17.023: 504 (045)

I. П. Скиба

СОЦІОКУЛЬТУРНИЙ ТА КОГНІТИВНИЙ ВИМІРИ СУЧАСНИХ ГЛОБАЛЬНИХ ПРОБЛЕМ

Національний авіаційний університет
e-mail: ivan.skyba@npp.nau.edu.ua;

Анотація. У статті проведено дослідження специфіки соціокультурного та когнітивного вимірів сучасних глобальних проблем. Автор обстоює думку, що дослідження сучасних глобальних проблем передбачає їхній розгляд принаймні на двох рівнях: соціокультурному та когнітивному. Дослідження на соціокультурному рівні дозволяє шукати можливості вирішення глобальних проблем через світоглядний аспект, шляхом дослідження проблематики існуючої стратегії розвитку, виявлення імпліцитних ціннісно-цілових підвалів, що скеровують наявний розвиток суспільства та перспективу їхнього подальшого узгодження із загальнолюдськими (соціокультурними) цінностями. Дослідження на когнітивному рівні стосується переважно специфіки внутрішньої проблематики безпосереднього процесу вирішення глобальних проблем, що виникає, передусім, при переході від певних теоретичних положень до їхнього практичного втілення.

Ключові слова: глобальні проблеми, екологічна відповідальність, соціокультурний вимір, когнітивний вимір, теоретичне, практичне, ціннісні орієнтації, наука, техніка.

Вступ

У сучасну епоху людство усвідомило, що деякі проблеми глобальними називають саме тому, що вони охоплюють усю планету і їх неможливо вирішити зусиллями лише однієї країни чи то одних учених, а лише спільними зусиллями всіх людей. Забруднення природного середовища, що донедавна було проблемою окремих країн, сьогодні становить загрозу для всієї біосфери. Хвороби, які порівняно недавно були проблемами деякого окремого регіону, сьогодні перетворюються на світові пандемії (COVID-19). Природні ресурси, через безвідповідальне ставлення до них людини, вже не здатні задовольнити потреби населення планети, яке швидко збільшується. Міжкультурна комунікація сприяє не лише розвитку і встановленню дружніх

стосунків, а і може стати причиною розвитку ксенофобії. А релігійні ідеї, що проголошують рівність та любов, обіцяють спасіння та безсмертя, можуть стати джерелом натхнення терористів.

Однією з причин виникнення глобальних проблем є небачене до цього часу розширення сфери пізнання, що, у свою чергу, потягло за собою невтримний розвиток техніки і технологій, а також безвідповідальне споживацьке ставлення до природного середовища. Подолання глобальних проблем людством є неможливим без чіткого усвідомлення необхідності переосмислення підходів до їхнього вирішення, формування нових ціннісних орієнтацій, врахування соціокультурного і когнітивного вимірів.

У наш час людина використовує різні способи та підходи до вирішення глобальних проблем,